

ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21

นางสาวแจ้ใจ เอมะรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROFESSIONAL NURSES' IMAGE DURING THE 21ST CENTURY

Miss Khaekhai Amarak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

510536

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21

โดย

นางสาวแซ่ไข เอมะรักษ์

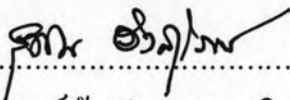
สาขาวิชา

การบริหารการพยาบาล

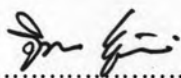
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

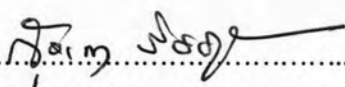
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล

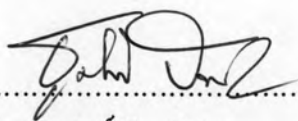
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารการพยาบาล

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. ชุติศักดิ์ ชัมภลิจิต)

แชนิ เอเมะรักษ์: ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21. (PROFESSIONAL NURSES' IMAGE DURING THE 21st CENTURY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. สุชาดา รัชกุล, 166 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคนิค EDFR กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 26 คน คัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงกับปัญหาการวิจัย และยินดีร่วมมือในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้านองค์การวิชาชีพการพยาบาล ด้านการศึกษาพยาบาล ด้านสาขาวิชาชีพ และด้านผู้รับบริการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดในรอบที่ 1 ส่วนรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ใช้ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 90 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย 73 ข้อ เป็นบทบาทที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด 54 ข้อ และระดับความสำคัญมาก 19 ข้อ จำแนกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย จำนวน 11 ข้อ
2. ด้านวิชาการ ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย จำนวน 12 ข้อ
3. ด้านความเป็นมืออาชีพ ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย จำนวน 15 ข้อ
4. ด้านการสื่อสาร ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย จำนวน 11 ข้อ
5. ด้านลักษณะวิชาชีพ ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย จำนวน 12 ข้อ
6. ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยภาพลักษณ์ย่อย จำนวน 12 ข้อ

สาขาวิชา..การบริหารการพยาบาล..ลายมือชื่อนิสิต..... 11/4/2551 ..แชนิ เอเมะรักษ์.....

ปีการศึกษา.....2551.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... 11/4/2551 ..แชนิ เอเมะรักษ์.....

4977557036: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: IMAGE/ PROFESSIONAL NURSES/ THE 21st CENTURY

KHAEKHAI AMARAK: PROFESSIONAL NURSES' IMAGE DURING THE 21st CENTURY. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASST. PROF. SUCHADA RATCHUKUL, Ed.D., RN., 166 pp.

The purpose of this research was to study the professional nurses' image in the 21st century. This research used the Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) technique. The subjects were selected by specified criteria, comprised 26 key informants who were knowledgeable and experienced in the research topic, who were willing to participate in the research. The subjects were experts in professional nursing organizations, nursing education, multidisciplinary and medical clients. Data were collected 3 rounds within 90 days. The first round was conducted by interview form, the second and third round were the rating scales questionnaire. Then the data were analyzed by median and interquartile range.

The results revealed that the professional nurses' image in the 21st century, as rated by relevant experts, composed of 73 items, of which 54 items were evaluated as "most important", and 19 items were evaluated as "very important". The items were classified into 6 aspects as followed:

1. Moral and ethics	composed of	11	items
2. Academic	composed of	12	items
3. Professional	composed of	15	items
4. Communication	composed of	11	items
5. Vocational Characteristic	composed of	12	items
6. Personality	composed of	12	items

Field of Study.....Nursing Administration.....Student's Signature.....*Khakchai Amarak*

Academic Year.....2008.....Principal Advisor's Signature.....*Suchada Ratchukul*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาความเอื้ออาทรและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความตั้งใจและความปรารถนาดีต่อศิษย์อย่างแท้จริง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ชุศักดิ์ ชัมภลจิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ รวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 28 ท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย และในโอกาสนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำระเบียบวิธีวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณสภากาชาดไทยที่อนุมัติทุนอุดหนุนการศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานประจำห้องคลอด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่ให้โอกาสในการลาศึกษา และสนับสนุนตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย และคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณในน้ำใจ ความช่วยเหลือเอื้ออาทร และกำลังใจจากเพื่อนร่วมรุ่น รุ่นพี่ รุ่นน้อง บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ และเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังใจ ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากมิตรแท้ แพทย์หญิงอรุณญา ยันตพันธ์ นางวีณา ชันแสงและครอบครัว

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออร่ามและคุณแม่นิทรา เอเมะรักษ์ ผู้เป็นที่เคารพยิ่ง เป็นผู้ปลูกฝัง ส่งเสริม ให้กำลังใจอันยิ่งใหญ่ คอยดูแล ห่วงใย เอาใจใส่ตลอดมา ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขออุทิศให้กับวิชาชีพการพยาบาล และผู้ร่วมวิชาชีพทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
กลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	79
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	80
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	101
รายการอ้างอิง.....	102
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก รายนามผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	111
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	140

	หน้า
ภาคผนวก ค คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลหลัก	152
ภาคผนวก ง สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	160
ภาคผนวก จ ตารางแสดงการเปลี่ยนแปลงคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลัก รอบที่ 3...	164
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	166

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	การลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก..... 68
2	จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแต่ละรอบ..... 77
3	ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย Kalisch and Kalish (1987), Strasen (1992), สิระยา สัมมาวาจ (2541), สภาการพยาบาล (2546), และ Tzeng (2006)..... 81
4	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 จำแนกรายด้าน..... 85
5	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำแนกรายข้อ..... 86
6	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านวิชาการ จำแนกรายข้อ 87
7	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านความเป็นมืออาชีพ จำแนกรายข้อ..... 88
8	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร จำแนกรายข้อ 89
9	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์ พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านลักษณะวิชาชีพ จำแนกรายข้อ 90
10	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และระดับความสำคัญของภาพลักษณ์ พยาบาลวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านบุคลิกภาพ จำแนกรายข้อ..... 91

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงลักษณะของภาพลักษณ์	39
2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	74